

Düşməni heyrətə gətirən “Qarabağ şahini”

ERMƏNİ YARAQLILARI BEŞ GÜN BİR DƏSTƏ HƏRBÇİ İLƏ YOX, TƏK-TƏNHA AZƏRBAYCANLI ƏSGƏRLƏ DÖYÜŞDÜKLƏRİNİ BİLƏNDƏ MAT QALDILAR

Mingəçevirdəki Şəhidlər xiyabanında Vətən uğrunda itkin düşənlərin rəmzi məzarları sırasında iyirmi iki yaşlı Natiq Qasimovun şəkli olan lövhədə 17 rəqəmi yazılıb. Öldüsü-qaldısı bu günəcən dəqiq bilinməyən bu qəhrəmanın haqqında yazılanları həyəcənsiz oxumaq olmur. Natiqin özünü görməyənlər belə 28 ildir ki, onun yolunu intizarla gözləyirlər.

Bayraqdar “Qarabağ şahini” haqqında keçmiş, yaxud da indiki zamanda danışmağı, hətta azərbaycanlı olmayan jurnalistlər belə öz peşə etikasına sığışdırma bilmirlər. Əslində hər şey Moskvada nəşr olunan populyar “Oqonyok” jurnalının 1992-ci il tarixli aprel sayında (№ 14-15) işıq üzünə gələn məqalə və italyalı fotomüxbir Enriko Sarzininin çəkdiyi şəkilin dərc olunması ilə başladı. Şəkildə dinc Xocalı sakinlərinin həyatı naminə Natiq Qasimov əlində üçrəngli milli bayrağımızla təslim olmağa məcbur edildiyi iki saqqallı erməni yaraqlısının arasında məğrurcasına addımladığı görünürdü.

O zaman Natiq Səlim oğlu Qasimovun 21 yaşına yenicə tamam olmuşdu. 2 yanvar 1971-ci ildə Gədəbəy rayonunun Kiçik Qaramuradlı kəndində dünyaya göz açan bu cəsur Azərbaycan oğlu kiçik yaşında ailəsi ilə birgə Mingəçevir şəhərinə köçüb, burada səkkizillik məktəbi bitirdikdən sonra qaynaqçı ixtisası üzrə peşə məktəbində təhsil almışdı. Azərbaycan DRES-də çilingər, “Kosmos” kinoteatrında kinomexanik işləmişdi. Rusiyanın Krasnoyarsk vilayətində Daxili Qoşunlarda hərbi xidmət yolunu keçmiş Natiq 1991-ci ildə ordudan tərxis olunduqdan sonra vətənə qayıdır və düz 20 gün sonra könüllü olaraq cəbhə bölgəsinə yollanır. “Qarabağ şahinləri” batalyonunun tərkibində Ağdam-Xankəndi istiqamətində bir neçə döyüşdə iştirak edən Natiq Xramord kəndindəki yüksəkliyi ələ keçirmək əmrini yerinə yetirərkən döyüş yoldaşları həlak olur və o, Əsgəran yaxınlığında üzərinə Azərbaycan bayrağı sancılmış Alban kilsəsində təkbaşına mübarizəsini davam etdirir. Böyük itkilər verən erməni yaraqlıları kilsədə bütöv bir batalyonun yerləşdiyini zənn edərək girov götürdüləri Xocalı sakinlərindən birini - Cəfər müəllimi Natiqlə danışığa göndərirlər. Adətən, müharibədə təslim olanlar düşmən qarşısına ağ bayraqla çıxırlar. Lakin son gülləsində vuruşmağı üstün tutan Natiq düşmən qarşısına üçrəngli bayraqla çıxır, bildirir ki, mən təslim oluram, amma dinc əhaliyə dəyməyin. Kilsənin içərisində Natiqin tək ol-

duğunu biləndə ermənilər həm pərt olub qəzəblənir, həm də heyrətdən mat qalırlar. Bayrağı əldən verməyən Natiqi xarici jurnalistlərin gözü qarşısında maşına qədər bayraqla aparmağa məcbur olurlar. İtalyalı fotomüxbir Enriko Sarzininin fotokamerası axşamın toranında əlində bayraq düşməne gözləri nifrətlə zillənmiş Natiqə tərəf yönəlmişdi...

1992-ci ildə “Oqonyok” jurnalında çıxan bu məlumatı Milli Məclisin deputatı Aydın Mirzəzadə “Qarabağ dünyünü” kitabına daxil etmişdir. Girovluqdan azad ediləndən sonra Cəfər Cəfərov isə hadisəni Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasına danışmış.

Əslində rus jurnalisti Konstantin Smirnov Natiq Qasimovun düşməne əyilməzliyini, qorxmazlığını və cəsarətini keçmiş ittifaqda dildən-dilə salmışdı. O, üzərində bayrağımız sancılmış kilsədə beş gün ac-susuz qalıb düşməne müqavimət göstərmişdi. Sonradan ermənilərin yazdığına görə, Natiq Qasimovdan uzun zaman döyüşməyinin səbəbini soruşduqda, o, “Bayrağımı qoyub postu tərk edə bilməzdim” cavabını vermişdi. Erməni analitikləri əsir olarkən əlində bayraq qürurla addımlayan Azərbaycan döyüşçüsü haqqında danışanda etiraf edirdilər ki, Qarabağ savaşında erməni tərəfində belə bir nümunə aşkar olunmayıb.

“Oqonyok” jurnalındakı məqalədən sonra Natiqin qohumları Konstantin Smirnovla görüşüblər. Rusiyalı jurnalistin sözlərinə görə, Qarabağdan gedəndə Natiq hələ sağ imiş və söz verib ki, onun axtarışında əlindən gələni edəcək, amma sonra naməlum səbəblərdən vədinə əməl etməyib. Təbii ki, redaksiya şurasında Y.Əlixanyan-Bonner kimi qatı millətçinin və V.Korotçiy adlı ermənipərəstin təmsil olduğu “Oqonyok”un müxbirinin bu imtinasının səbəbi məlum idi.

Qeyd edək ki, Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının məlumatına əsasən, ermənilər Natiq Qasimovun əsir götürülməsini inkar edir.

Dövlət Komissiyasının dəfələrlə müraciətinə baxmayaraq, Natiqin taleyi barədə Azərbaycan və beynəlxalq təşkilatlara məlumat verilmir.

Ötən il isə internetdə “1992-ci ildə əsir götürüldüyü deyilən əfsanəvi əsgərimiz sağdır” adlı yazılar paylaşıldı. Türkiyədə fəaliyyət göstərən “ASASmedya” Ermənistan əsir saxlanılan Natiq Səlim oğlu Qasimovun tapılması üçün pul mükafatı təyin etdi. “ASASmedya.info” xəbər verirdi ki, Natiq Qasimov barədə məlumat verən şəxsə 1000 dollar, onu Rusiya, İran, Gürcüstan və Türkiyədən təhvil verəcək şəxsə isə 10 000 dollar pul mükafatı təqdim ediləcək.

Natiqin qardaşı Nöfəl Qasimovun ailəsi də bu xəbərə görə həm sevinib, həm də sarsılıb: “Bu xəbər qaysaq bağlamış yaramızı göynədir. Mənim yaşlı anam 27 ildir ki, oğul yolu gözləyir. Biz də inanırıq ki, o, sağdır. Maraqlandım, gördüm ki, bu xəbər türk mətbuatında da yayılıb. Vaxtilə Allahverdi Bağirov deyirdi ki, guya Natiqi yandırırıblar. Amma 1993-cü ilin axırlarında Gürcüstandan tanımadığım İsmayıl Axundzadə adlı biri gəlib məlumat verdi ki, Natiq sağdır, onu kimya zavodunda işlədirlər... Bizi qınamayın, ümidimizi qıra bilmirik. İtki çox ağır dərdidir... “Anası və qardaşı onun sağ olduğuna inanırlar. Natiqin hələ uşaq olarkən yuxuda gördüyü onu qoruyan göy qanadlı mələyin indi də bu qəhrəmanı qoruduğuna əmindirlər.

21 yaşında əfsanəvi “Mixaylo”nun (Mehdi Hüseynzadənin) qəhrəmanlığını təkrarlayan Natiq hər bir vətənpərvər Azərbaycan gənci üçün igidlik nümunəsidir. Gədəbəyli gənclərin təşəbbüsü ilə keçirilən “O, Bayrağı yaşıtdı, Biz də Onu yaşadaq!” aksiyası nəticəsində beş il əvvəl Mingəçevir şəhərində Natiq Qasimovun adını daşıyan Xatirə bulağı əsaslı təmir edilmiş.

Natiq Qasimovun qəhrəmanlığı haqqında xeyli məqalələr, bədii əsər yazılıb, sənədli film çəkilib. Xalq şairi Fikrət Qoca “Bayraq tutan oğullar”, Alim Fərzəliyev “Qeyrət qalası” poemalarını Natiqə həsr ediblər. 2016-cı ildə “Azərbaycanfilm”in istehsalı olan “Natiq Qasimov” adlı sənədli filmdə qəhrəmanın anası, qardaşı, dostu, döyüş yoldaşı, həmin vaxt Natiqin igidliyinin canlı şahidləri olan Xocalı sakini Cəfər Cəfərov, 22 əsirin azad edilməsi üçün təslim olan Natiqin həmin vaxt əlində bayraq şəklini çəkən “SİPA” fransız agentliyinin fotoqrafı Enriko Sarzini, “Oqonyok” jurnalının əməkdaşı Konstantin Smirnov xatirələrini danışirlər. Natiq əsirləri xilas etmək üçün könüllü təslim olduqdan sonra ermənilərin onu sorğu-sual etdikləri zaman orada olan fransız fotoqrafın dedikləri: “Təbii ki, bütün əsir düşən insanlar kimi gərgin idi. Amma qorxu hissindən söhbət gedə bilməzdi. Kifayət qədər cəsur insan idi. Mənim yanımda ona işgəncə verilmədi. Sonra nə olduğunu bilmədim.”

Xatırladaq ki, Mədəniyyət Nazirliyinin sifarişli ilə istehsal edilən “Natiq Qasimov” sənədli filminin ssenari müəllifi və rejissoru Əməkdar incəsənət xadimi Elçin Musaoğlu, operatoru Rauf Qurbanəliyev, prodüseri Əməkdar incəsənət xadimi Müşfiq Hətəmovdur.

✍ Nureddin Muğanlı,
“iki sahil”